

BESZÁMOLÓ

A MAGYAR BIZANTINOLÓGIAI TÁRSASÁG 2022. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

JUHÁSZ Erika

© 2023 Akadémiai Kiadó, Budapest

Az év első felében a Magyar Bizantinológiai Társaság az ELTE Eötvös József Collegiumának Byzantium Központja által szervezett *Byzanz und das Abendland VIII.* (2022. május 23–25.) nemzetközi konferencia szervezési feladataiban vett részt. A Társaság több tagja előadóként is szerepelt a konferencián. A konferencia a Magyar Bizantinológiai Társaság, az ELTE Eötvös József Collegium Byzantium Központja, az MTA I. osztály Bizantinológiai Albizottsága, a Szerb Tudományos Akadémia Bizantinológiai Intézete, a Centre d'études des langues et littératures anciennes et modernes (Université Rennes 2), az Ionian University és a University of Peloponnese összefogásával valósulhatott meg. A rendezvényt több külképviselő és több budapesti kultúrintézet igazgatója is megtisztelte részvételével.

A konferenciát a világvjárvány és a minden országot sújtó korlátozó intézkedések miatt csúszással, 2022. május 23–25-én tudtuk megrendezni az ELTE Eötvös József Collegiumban, a Magyar Bizantinológiai Társaság székhelyén.

A konferencián az alábbi hellénológiai tárgyú előadások hangzottak el:

2022. május 23.: Peter Schreiner: *L'empereur byzantin à l'étranger : l'exemple de la Hongrie*; Egedi Kovács Emese: *Rubriques dans le manuscrit de Barlaam d'Ivion (cod. athon. Ivion 463)*; Srđan Pirivatrić: *Some Notes on the Earliest Period of the Serbian-Hungarian Relations (Late 9th – Early 13th Centuries)*; Annick Peters-Custot – Filippo Ronconi: *La Vie de Sabas et les Vies de Christophe et Macaire par Oreste de Jérusalem : hagiographies 'trans-méditerranéennes' entre Palestine, Constantinople et l'Italie du Sud*; Benoît Grévin: *Byzance, support de l'enseignement rhétorique en Italie au temps de l'ars dictaminis. L'imaginaire byzantin dans les traités de Boncompagno da Signa (c. 1170-post 1240)*; Nicolas Drocourt: *La voix de l'Autre. Singularités et altérités vocales dans les contacts entre Byzantins et leurs voisins occidentaux (x^e-xiie s.)*; Andrea Ghidoni: *La Vierge en quête de Jésus pendant la Passion. Entrelacs médiévaux et folkloriques entre l'Italie et la Grèce – Première partie*; Elena Nonveiller: *Le culte de Sainte Agathe entre Catane et Constantinople*; Török Ábel: *Le rôle des*

Hongrois dans la Chronique de Morée; Paul-Victor Desarbres: *Jacques de Vintimille, poète gréco-latin : sur un manuscrit méconnu de la Gennadius library*; Romina Luzi: *Les romans paléologues et les contes orientaux*; Csákó Judit: *Les incursions hongroises en 954 et leurs sources*; Salvatore Costanza: *Francesco Filelfo zwischen Byzanz und Ungarn: Johann Hunyadi und Matthias Corvinus in seinen Episteln und die Laus Hungariae*; Horváth Janka Júlia: *Lusage des noms propres dans l'adaptation grecque médiévale de Floire et Blanchefleur*; Kovács István: *L'influence de Xénophon dans l'œuvre historiographique de Joannes Kinnamos*.

2022. május 24.: Rózsa Márton: *The Representation of the Second-tire Byzantine Elite: the Case of Codex Marcianus Graecus 524*; Juhász Erika: *Árpáds des Fürsten Enkel, den es nicht gab*; Ekler Péter: *George of Trebizond and his Hungarian Connection*; Boris Stojkovski: *Hungary and Serbia in the Mirror of the Historical Work of Rabbi Joseph ha-Kohen*; Vratislav Zervan: *PLP Addenda: Die byzantinische Elite nach den Eroberungszügen der serbischen Herrscher in Makedonien*; Takács Miklós: *Die Raumgestaltung mit vier Konchen in der Architektur von Byzanz, Dalmatien und östlichen Europa*; Farkas Zoltán: *Psellus in the Greek Grammatical Tradition*; Mészáros Tamás: *Chalkokondyles Latinus*; Mayer Gyula: *Identifizierung der Schreiberhand des Janus Pannonius*; Horváth László: *Zur Deutung von Hypereides' Rede Gegen Demosthenes*; Gian Luca Borghese: *I territori bizantini transadriatici del Regno di Sicilia: l'Epiro e l'Albania angioini sotto Carlo I d'Angiò*; Renzo Tosi: *Gli studi italiani di lessicografia e la scuola tedesco-danese*; Andrea Ghidoni: *La Vergine alla ricerca di Gesù durante la Passione. Intrecci medievali e folklorici tra Italia e Grecia. Seconda parte*; Daniele Khani: *Considerazioni sulla ricezione di Pretestato in Zosimo*.

2022. május 25.: Dimitrios Letsios: *Άραβες και αραβικός κόσμος σε βίους Αγίων. Προβληματισμοί για την αξιολόγηση των πληροφοριών*; Eleni Volonaki: *Οι αρχαίες ρητορικές θεωρίες στο «Κατά Βαγῶα Μελέτη» του Νικηφόρου Βασιλάκη*; L. Delbó Katalin: *Das Florilegium Vindobonense: neue Handschrift, neue Fragen*; Palágyi Tivadar: *Ρώσοι, Έλληνες και Γκαγκαούζοι: περιπέτειες ενός εθνογράφου στην Αδριανούπολη το 1903*; Georgios Andreiomenos: *Ο Κώστας Κουλουφάκος και το θέατρο στο Βυζάντιο*; Kerényiné Bakonyi Eszter: *Η προσπάθεια ενσωμάτωσης της οικογένειας Σίνα στην αριστοκρατία της Ουγγαρίας*; Szebehleczy Borbála: *Η «Νέα Ελλάδα» στην Ουγγαρία*; Όψεις της πνευματικής ζωής της πρώτης ελληνικής διασποράς στην Ουγγαρία μέσα από το συγγραφικό έργο του Γεωργίου Ζαβίρα (1744–1804); Solti Dóra: *Το ουγγρικό φιλελληνικό κίνημα και ο ελληνικός Αγώνας της Ανεξαρτησίας*; Vincze Xénia: *Πολιτικοί πρόσφυγες στην Ουγγαρία. Τα πρώτα πέντε χρόνια (1948–1953)*; Fanny Klinkova: *Child Refugees of the Greek Civil War in Czechoslovakia (1948–1962)*; Konstantinos Nakos: *Η πρόσληψη του έργου του Δημήτρη Χατζή στην Ουγγαρία*.

A konferencián elhangzott előadások szerkesztett változatai konferenciakötetben, az *Acta Antiqua* folyóirat tematikus fasciculusában fognak megjelenni.

A konferencia programja négy könyvbemutatóval egészült ki. Mind a négy bemutatott kötet az Eötvös Collegium Byzantium Központjának *Antiquitas · Byzantium · Renascentia* könyvsorozatában jelent meg (ISSN 2064-2369; sorozatszerkesztők: Farkas Zoltán – Horváth László – Mészáros Tamás):

Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Byzance et l'Occident VI. Vestigia philologica*. (Antiquitas · Byzantium · Renascentia XLV) ELTE Eötvös József Collegium, Budapest 2021. ISBN: 978-615-5897-46-7. 247 p. – A könyvet a szerkesztő, Egedi-Kovács Emese ismertette.

Christine Ferlampin-Acher – Fabienne Pomel – Egedi-Kovács Emese (szerk.): *Par le non conuist an l'ome. Études d'onomastique littéraire médiévale*. (Antiquitas · Byzantium · Renascentia XLIII) ELTE Eötvös József Collegium, Budapest 2021. ISBN: 978-615-5897-45-0. 448 p. – A kötetet Egedi-Kovács Emese, Christine Ferlampin-Acher és Andrea Ghidoni mutatták be.

Juhász Erika (szerk.): *Ελληνική Επανάσταση. A Függetlenség napja – tisztelgés a görög szabadságharc kétszázadik évfordulóján*. (Antiquitas · Byzantium · Renascentia XLIX) ELTE Eötvös József Collegium, Budapest 2022. ISBN 978-615-5897-50-4. 196 p. – Szebehleczy Borbála mutatta be.

Erika Juhász (szerk.): *Byzanz und das Abendland VII. Studia Byzantino Occidentalia*. (Antiquitas · Byzantium · Renascentia XLII) ELTE Eötvös József Collegium, Budapest 2021. ISBN: 978-615-5897-43-6. 404 p. – A könyvet Salvatore Costanza ismertette.

2022. augusztus 22–27-én (Velence – Padova) rendezték meg Byzantium – Bridge between Worlds címmel a XXIV. Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszust, amelyen a Magyar Bizantinológiai Társaság tagjai is képviseltették magukat. Az 1924-ben életre hívott Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszus – a tudományszak legrangosabb seregszemléje – 1961 óta ötévente kerül megrendezésre. Az *Association Internationale des Études Byzantines* (a továbbiakban AIEB) 2016. augusztus 26-i közgyűlése – parázs viták után – úgy határozott, hogy a következő nemzetközi kongresszust (nem Nicosia vagy München, hanem) Isztambul rendezheti meg. A török szervezők sok energiát fektettek a kongresszus előkészítésébe, a világhírűvány miatt azonban 2021-ben nem kerülhetett sor a megszabású rendezvényre. Politikai és kultúrdiplomáciai okokból a törökországi rendezés és maga a helyszín is megkérdőjeleződött, ezért az AIEB elnöksége 2020 nyarán új szavazást kezdeményezett a helyszínről. Olaszország mellett Ciprus is vállalta, hogy 2022-ben megszervezi a XXIV. Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszust. Az internetes szavazás eredményeképpen (22:14) végül Olaszország lett a rendezvény házigazdája. Az Olasz Bizantinológiai Társaságnak (Associazione Italiana di Studi Bizantini – Sito Ufficiale dell'Associazione Italiana di Studi Bizantini) nem mindennapi kihívással kellett szembenéznie. A rövid határidő mellett a pandémia okozta veszteségek és az állandó bizonytalanság légkörében kellett munkához látniuk. A bizonytalanságot tovább fokozta az orosz–ukrán háború és az ennek következtében beköszöntő gazdasági válság, mely nemcsak a szervezési teendőket nehezítette meg, de a kongresszusra jelentkező előadók és közreműködők részvételi lehetőségeit is nagyban befolyásolta. A kialakult válsághelyzet miatt a szervezők és az AIEB elnöksége úgy döntöttek, hogy – bár korábban elhatárolódtak a rendezvény online formájától – lehetőséget kínálnak a világháló segítségével megvalósítható részvételre is. Közel kétszáz kutató élt ezzel a lehetőséggel, így a konferencia végül *hibrid* formában valósult meg: a szekcióelnökök videókonferencia keretében létesíthettek kapcsolatot a külföldről bejelentkező előadókkal és kérdezőkkel. A technikai igények kielégítésére és az esetleges hibák elhárítására minden szekcióban felkészült és segítőkész egyetemi hallgatók álltak készenlétben. A kongresszus így is be tudta tölteni hivatását: a bizantinológia (és határterületeinek) művelői számára továbbra is a nemzetközi kongresszus maradt a személyes tapasztalatcseréknek és kapcsolatépítésnek a legfontosabb fóruma. Az előadások döntő többségben angol nyelven hangzottak el. Elvértve hallhattunk francia vagy olasz nyelvű felolvasásokat, a bizantinológia megteremtőjének, Karl Krumbachernek az anyanyelve pedig szinte teljesen eltűnt a kongresszusról. Görög nyelven is csak három előadó beszélt, a nemzetközi bizantinológiai kongresszusok szintén hagyományosnak számító nyelvén, oroszul pedig egy

előadás sem hangzott el. A megnyitó rendezvények augusztus 22-én, hétfőn, a velencei Teatro la Fenice-ben zajlottak, majd két egyetemen folytatódott a szakmai munka. Hétfőn, kedden, szerdán, pénteken és szombaton az Università Ca' Foscari Venezia (Campus Economico San Giobbe), csütörtökön pedig az Università degli Studi di Padova Beato Pellegrino, illetve Liviano campusa adott otthont a rendezvénynek. Minden helyszínen szigorú biztonsági intézkedéseket vezettek be: előírták a kötelező maszkhasználatot, és elektronikus beléptetéssel biztosították, hogy a kongresszuson csak regisztrált résztvevők jelenhessenek meg. A kongresszus Paul Magdalino nyitóelőadásával vette kezdetét (*Reflections and Elaboration on the Congress and Its Main Theme: "Byzantium – Bridge Between Worlds"*); ezt követően plenáris előadások (8 szekció), kerekasztalok (68 szekció) és a belgrádi kongresszus szervezői által meghonosított tematikus szekciók (61 szekció) követték egymást, párhuzamosan, több helyszínen. Az egyéni jelentkezéseket – az előre megküldött összefoglalók alapján – a szervezők további 90 szekcióba sorolták be. A plenáris szekciók 3-8 résztvevőjének (melyből 2-5 fő volt előadó) 90 perc állt rendelkezésére, a többi szekcióban a 3-7 előadó és a levezető elnökök 120 perccel gazdálkodhattak (beleértve a kérdéseket és alkalmanként élénk vitákat is). A plenáris előadások többségének szerkesztett változata a kongresszus nyitónapján online formátumban is megjelent: Proceedings of the Plenary Sessions (unive.it). A többi előadásból az összefoglalókat jelentették meg a szervezők (az előadók neve szerinti abc-rendben), szintén pdf-ben: Abstracts of the Free Communications, Thematic Sessions, Round Tables and Posters (unive.it). A kongresszusra több mint 1800-an regisztráltak. Egy résztvevő legfeljebb két előadást tarthatott. A magyar résztvevők regisztrációs díjának befizetését a Magyar Bizantinológiai Társaság vállalta magára; a befizetéseket a NEAO-KP-1-2021/1-000418 pályázaton erre a célra nyert támogatásból finanszírozta. Utazási keretéből az MTA I. Osztálya is támogatta a magyar részvételt. A Nemzetközi Szövetség ötven PhD-hallgató és 40 évnél fiatalabb posztdoktor részvételét támogatta 500-500 euróval.

A beérkezett kerekasztal-javaslatok megvitatása után a török szervezők már korábban jóváhagyták egy magyar kerekasztal szervezését is, amelyet utóbb az olasz szervezők is megerősítettek. Így kerülhetett sor augusztus 26-án a *"Media" of Social and Cultural Interaction between Byzantium and the West (RT45)* című kerekasztalra, melyen Horváth László elnökségével az alábbi előadások hangzottak el: Peter Schreiner, *Nikolaos von Otranto als Vermittler zwischen Ost und West*; Annick Peters-Custot, *Circulations hagiographiques et liturgiques entre chrétienté byzantine et occidentale: l'Italie méridionale byzantine et normande, carrefour et laboratoire de l'acculturation et de la distinction entre Orient et Occident (IXe-XIIIe s.)*; Filippo Ronconi, *Traces du Proche Orient dans les manuscrits de l'Italie méridionale byzantine à l'époque moyenne: réflexions et études de cas*; Egedi-Kovács Emese, *Les secrets d'un manuscrit bilingue (grec-ancien français): le codex Iviron 463 (Lambros 4583)*; Mészáros Tamás, *From East to West: Notes on the Textual Tradition of Chalkokondyles' Apodeixis*.

A *Free Communication* kategóriában Farkas Zoltán, *On the Road Again: Gyóni's Paristrion Revisited*; Mészáros Tamás, *A Perfect Memory of Death. Laonikos Chalkokondyles: A Historian From the Mistra Circle*; Solti Dóra, *The Textual Tradition of Aeschines in Byzantium*; Juhász Erika, *Die Belagerung von Nisibis in den byzantinischen Chroniken*; Török Ábel, *Hungarians in the Chronicle of Morea* és Pataki András, *Language Change in Byzantine Greek: The Roots of the Modern Greek Verbal System* című előadásai hangzottak el. Az előadók között szerepelt még egy fiatal magyar kutató, aki nem az MBT támogatásával regisztrált a rendezvényre: Bara

Péter Tamás, *Leo of Chalcedon and the Early Komnenian Debate on Icons: The Development of Leo's Image Theology*.

A végleges program még elérhető a kongresszus honlapján: ICBS22_Programma_definitivo (byzcongress2022.org). Nyomatott programfüzet nem jelent meg. A kongresszus szekcióival párhuzamosan számos egyéb tudományos és kulturális eseményről gondoskodtak a szervezők: többek között vezetett éjszakai túrát szerveztek a Szent Márk Székesegyházba, és bemutatták az érdeklődőknek a Ca' Foscari Egyetem történelmi épületeit. A kongresszus ideje alatt nyitva állt Velencében a *Ciprusi kéziratok és térképek* című kiállítás a Biblioteca Nazionale Marcianában (*Cyprus in the Marciana Library of Venice. Manuscripts, Texts, and Maps*) – a kiállítás katalógusa pdf-formátumban letölthető az internetről: Cipro nella Biblioteca Marciana di Venezia (unive.it). A Velencei Városi Múzeumban időszakos Bessarión-kiállítás nyílt a kongresszus tiszteletére. Mivel a kongresszus kísérőrendezvényeinek megszervezésére az új helyszín megválasztása után nagyon kevés idő maradt, és a világiárvány miatt a közgyűtemények is zárva tartottak, az 1968-as vagy az 1994-ben rendezett nagyszabású Bessarión-kiállításához mérhető kiállításról le kellett mondaniuk a szervezőknek. A kiállítás kurátora, Sergei Mariev (Johannes Gutenberg - Universität Mainz) úgy döntött, a kardinális nagy filozófiai művének, az *In Calumniatorem Platonis* megszületésének körülményeit, Bessarión munkamódszerét mutatják be a források segítségével. A kiállítás (*Bessarion's Book in Defense of Plato: Among the Papers of the Last Byzantine Philosopher*) katalógusa pdf-formátumban is elérhető: Il libro di Bessarione in difesa di Platone (unive.it). Ugyancsak Sergei Mariev szervezésében zajlott egy kisebb konferencia a kongresszus résztvevői számára, *Bessarion's Literary Heritage: Textual Developments and Intellectual Journeys* címmel, melynek az Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini di Venezia adott otthont. A konferencia a "Bessarion and Byzantine Culture in Public Perception during the Late 15th Century" DFG-projekt keretében valósult meg, s olyan jeles kutatókat kértek fel előadónak, mint John Monfasani (*Aldo Manuzio and Cardinal Bessarion*), Peter Schreiner (*È la biblioteca di Bessarione una biblioteca bizantina?*), Isabel Grimm-Stadelmann (*Medical Manuscripts in Bessarion's Library*), Gianmario Cattaneo (*Inter graecos graecissimus: Problems and Perspectives on Bessarion's Collection of Greek Letters*), Sergei Mariev (*Critical Edition of Greek and Latin text of Book V of Bessarion's In Calumniatorem Platonis*); a mű kritikai kiadása 2023 tavaszán jelenik meg a De Gruyter kiadó gondozásában. A Hellén Intézet adott otthont két másik exkluzív rendezvénynek is: augusztus 24-én koncertet szerveztek a Szentháromság monostor Szent Symeón Kórusának részvételével és könyvbemutatót tartottak a *Hagia Sophia: The Churches of the Wisdom of God around the World* című kötet megjelenésének tiszteletére, melynek fájó aktualitása – ahogy az a bemutató is elhangzott – a konstantinápolyi Hagia Sophia székesegyház (1934 és 2020 között múzeum) mecsetté alakítása, ami ellen a Nemzetközi Bizantinológiai Szövetség is számos formában tiltakozott – eredménytelenül. Külön említést érdemel a *Digital Byzantium – Virtual dialogues beyond geographical and cultural borders* projekt: Digital Byzantium - International Congress of Byzantine Studies 2022 (byzcongress2022.org). A XXI. század kihívásaihoz igazodó vállalkozás olasz és török tudományos intézetek összefogásával virtuálisan igyekszik megjeleníteni a Bizánci Birodalmat és örökségét. A bemutatott nyolc projektből ízelítő is található a kongresszus honlapján: *From Istanbul to Byzantium; Nordic Tales – Byzantine Paths; "What Byzantinism Is This in Istanbul!": Byzantium in Popular Culture; Byzart; Byzantine Syria; İstanbul Surlari; An Archive within an Archive; Island Stories*. A Padovai Egyetem 800 éves fennállását ünneplő

rendezvénysorozat részeként a kongresszus negyedik napját Padovába helyezték át, és az előadások szünetében két kiállítást is megnyitottak a konferenciavendégek részére: a Zuckermann-palotában a reneszánsz Padovában tanult és tanító bizánci tudósok kézírataiba tekinthettünk bele (*Tra Oriente e Occidente. Dotti bizantini e studenti greci nel Rinascimento padovano*) – a katalógus ingyen letölthető a Padovai Egyetemi Nyomda honlapjáról: *Tra Oriente e Occidente. Dotti bizantini e studenti greci nel Rinascimento padovano*, az egyetem épületegyütteséhez tartozó Palazzo Livianóban pedig filmvetítéssel kísért kamarakiállítást rendeztek be az olasz művészettörténészek bizánci emlékeket feldolgozó kutatásairól (*Byzantine Art through the Eyes of Italian Scholars. Documents and Images from 20th-Century Travels*), így többek között Géza de Francovich (1902–1996) tudományos munkásságáról is. Egy – a kongresszus honlapjáról elérhető – rendhagyó tárlatvezetés keretében (A Museum Without Borders) pedig Velence és Padova rejtett kincseire hívták fel az odalátogatók figyelmét. A tudományszak jövője szempontjából nagy jelentőséggel bírt a szerda estére szervezett különleges szekció (*Special Session: Opportunities Forum*), ahol a PhD-fokozattal rendelkező fiatal kutatóknak kínáltak állásokat, ösztöndíjakat, pályázatokat és kutatási lehetőségeket. Az eseményt az Olasz Bizantinológiai Társaság és az AIEB égisze alatt működő Development Commission szervezte, amely több fórumon (többek között a havi rendszerességgel megjelentetett internetes hírlevelek révén) igyekszik támogatni és tájékoztatni a bizantinológia irányában elkötelezett kutatókat. Az eseményt meglehetősen nagy érdeklődés övezte. A kongresszus alatt 32 kiadó legfrissebb bizantinológiai tárgyú könyvkínálatát lehetett megtekinteni a velencei egyetem campusán, ahol a kiállított könyvek megrendelésére (a készlet erejéig helyben megvásárlására is) lehetőség nyílt. Kísérő rendezvényként pénteken több könyvbemutatóra is sor került. Pénteken lehetett találkozni a kongresszus alatt megtekinthető tudományos poszterek kiállítóival is. A legfrissebb hírekről az esemény közösségi oldalán (5) The 24th International Congress of Byzantine Studies | Facebook folyamatosan tájékozódhattak az érdeklődők. A konferencia egyik utolsó eseménye a bizánci irodalom fordítási kérdéseit feszegető kerekasztal-beszélgetés volt (*Workshop Translating Byzantine Literature into Italian*), melyet élőben is közvetítettek az interneten: Tradurre in italiano la letteratura greca demotica tardobizantina: perché, per chi? – YouTube. A Nemzetközi Bizantinológiai Szövetség augusztus 26-án a Biblioteca Nazionale Marciana Sansoviniano termében (Libreria Sansoviniana) tartotta meg esedékes közgyűlését. A beszámolók és több kisebb horderejű kérdés megtárgyalása mellett a két fő napirendi pont a Szövetség tisztségviselőinek megválasztása és a következő kongresszus színhelyének megszavazása volt. Az AIEB elnökének öt-éves mandátumát legfeljebb egyszer lehet meghosszabbítani, ezért John Haldonnak (a világhírvány miatt egy évvel meghosszabbított) megbízatása lejárt. Ingela Nilsson időközben visszalépett, így az elnöki tisztség két jelölt közt dőlt el: Szerbia Antonio Rigót, az Università Ca' Foscari Venezia professzorát, a kongresszus főszervezőjét javasolta elnöknek (a javaslatot támogatta a Bolgár Bizantinológiai Társaság, Franciaország, Grúzia, Magyarország, Románia, Oroszország és a Vatikán bizantinológiai társasága), a Görög Bizantinológiai Társaság pedig Michael Grünbartot, a Westfälische Wilhelms-Universität Münster professzorát jelölte (jelölését támogatta az Argentin Társaság, Ausztrália és Új-Zéland, Csehország, Hollandia és Svájc). A közgyűlés titkos szavazással (melynek során minden nemzeti társaság egy szavazatot adhatott le) Antonio Rigót választotta (21:15 arányban) elnöknek a 2022–2026-os ciklusra. A Magyar Bizantinológiai Társaságot az elnök és a titkár képviselte a közgyűlésen. A Szövetség titkáranak, Athanasios Markopoulosnak a mandátuma is lejárt. Az Alapszabály

értelmében a titkárt mindig a Görög Bizantinológiai Társaság jelöli. Christos Stavrakos jelölését Ausztria, Oroszország és Szerbia is támogatta, a közgyűlés pedig egyhangúlag meg is választotta titkárnak. A kincstárnoki tisztséget betöltő Béatrice Caseau megbízatását a közgyűlés egyhangú szavazással meghosszabbította. A következő kongresszus színhelyének megválasztása – a korábbi közgyűlésekkel ellentétben – zökkenőmentesen zajlott: az osztrák előterjesztés meggyőzőnek bizonyult, ellenjavaslat pedig nem érkezett, így a rendezés joga Bécsre szállt. Az osztrák főváros 2026. augusztus 24–29-én rendezi meg a XXV. Nemzetközi Bizantinológiai Kongresszust. A közgyűlés a bizottságok beszámolóinak (*Corpus Fontium Historiae Byzantinae, Inscriptiones Graecae Aevi Byzantini, Development Commission, Commission for the History of Byzantine Art, Commission for the Historical Geography and Spatial Analysis of Byzantium, Commission for Byzantine Archaeology, Commission for Byzantine Sigillography*) meghallgatása mellett egy új bizottság felállításáról is szavazott: Isabel Grimm-Stadelmann (Bajor Tudományos Akadémia, Ludwig-Maximilians-Universität München) vezetésével, 15 kutató részvételével a *Commission of Byzantine Medicine* is megkezdheti működését. A bizottságok a bizantinológia és segédtudományai szinte valamennyi határterületét lefedik. A testületekben zajló eredményes nemzetközi együttműködések valóban sikeresen valósítják meg azt, amit a kongresszus mottója is sugall: *Byzantium – Bridge between Worlds*. A tudományos kutatásoknak, közös projekteknek egyre inkább szerves részét képezi a digitális tér, az online platformok üzemeltetőinek pedig mindig újabb és újabb kihívásokkal kell szembenézniük. Egyre növekvő szükség van az interdiszciplináris kutatásokra, és ezt a kongresszus szervezői is felismerték, s mint a fentiekből kitűnik, a korábbiaknál jóval nagyobb mértékben alkalmazták is. Törekvéseiket (egyszersmind a nemzetközi bizantinológiai kutatások célkitűzéseit) találóan szimbolizálja a világkongresszus logója: két koncentrikus körben az örök körforgást és a folyamatos megújulást jelképező *uroboros* és a két fejével párbeszédet folytató *amphisbaina*, középtűt az élet fája és az újjászületést jelképező két páva utal a nehézségekre, a kihívásokra és a folyamatos megújulásra.

Az őszi félévben a Társaság visszatért a hagyományos (havi rendszerességű) felolvasóülésekhez:

2022. szeptember 30.: Besztercei Márk: *A VII. századi Bizánc – teológiai viták és az arab hódítás*

2022. október 5.: Peter Schreiner: *Bilinguismus, Biliteralität und Digraphie im multiethnischen Oströmischen Reich*

2022. november 23.: Farkas Zoltán: *Egy ismeretlen bizánci staurotheca?*

A Magyar Bizantinológiai Társaság közreműködőként szerepelt 2022. december 15-én a Moravcsik Gyula (1892–1972) halálának ötvenedik évfordulójára rendezett tudományos kollokviumon. A Társaság részéről elhangzott előadások: Juhász Erika: *Franz Dölger*; Mészáros Tamás: *Ihr stets ergebener F. Dölger. A Darkó–Moravcsik-vita a Byzantinische Zeitschriftben*; Farkas Zoltán: ΑΝΑΛΗΨΙΣ.

A Társaság évi rendes közgyűlésén (2022. május 24.) a tagság elfogadta az elnökség beszámolóját, valamint a pénzügyi beszámolót, majd jóváhagyta az új jelentkezők tagfelvételi kérelmét.

A Társaság 2022-ben az alábbi pályázati tevékenységet folytatta: két pályázatot lezárt (NEAO-KP-1-2021/1-000418 és NKA 201108/02708), a beszámolókat benyújtotta; a Nemzeti Együttműködési Alapnál 2022–2023-ra nyert támogatás (NEAO-KP-1-2022/1-000250) felhasználása folyamatban van; sikerrel pályázott a Nemzeti Kulturális Alapnál, és meg-

kezdte a NKA 201108/03046 azonosító számú pályázatban vállaltak teljesítését. A 2023–2024-es évre újabb pályázatot nyújtott be a Nemzeti Együttműködési Alaphoz (NEAO-KP-1-2023/1-000206), amelyet befogadtak, érvényesnek nyilvánítottak, de elbírálása a beszámoló beadásakor még folyamatban van.

